

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea de față se adresează cursanților de la școlile sanitare postliceale, dar poate fi utilă și cadrelor medii care lucrează în serviciile cu profil chirurgical și în general tuturor cadrelor medii care trebuie să cunoască principalele aspecte ale asistenței de urgență și tehnicile de mică chirurgie care depășesc nevoile stricte de specialitate.

Ea a fost elaborată pe baza programei analitice a școlilor sanitare postliceale. La baza lucrării a stat „Chirurgie pentru cadre medii”, publicată de dr. Mihai Mihăilescu în Editura Medicală în 1991, care a fost restructurată, readaptată și completată, astfel încât să corespundă acestei programe. În acest fel a luat naștere un manual nou care, numai în mică măsură, corespunde celui elaborat de dr. Mihai Mihăilescu.

Capitole ca: transfuzia de sânge, noțiuni de semiologie chirurgicală, îngrijirile pre- și postoperatorii, complicațiile postoperatorii, afecțiunile peretelui abdominal, afecțiunile chirurgicale ale glandei mamare, afecțiunile chirurgicale ale vaselor etc., sunt capitole cu totul noi, față de lucrarea anterioară.

Iconografia necesară a fost reținută din vechiul manual, cu excepția capitolului de O.R.L., care aparține dr. Victoria Voichiță, care a și scris în întregime acest capitol.

Am menținut din vechiul manual capitolul care nu este în programa analitică, referitor la accidente de circulație, care este de o deosebită actualitate. Accidentele de circulație ar trebui introduse în programa analitică a tuturor școlilor din țara noastră, cu atât mai mult în cele de profil sanitar.

Ultimul capitol din manual, terapia cu laser, scris de dr. Victoria Voichiță, a fost introdus pentru a da câteva noțiuni privind utilizarea laserului în medicină.

Din lucrarea dr. Mihai Mihăilescu am scos o serie de capitole care nu sunt prevăzute în programa analitică, sau noțiuni care se predau și la alte discipline, mai ales la medicina internă.

Am căutat, pe cât posibil, să fie o continuitate a stilului, în capitolele preluate din vechiul manual, cu cele completate sau scrise din nou.

Pentru prima dată, într-un manual de chirurgie, publicat la noi, am introdus câte un chestionar, gen grilă, la sfârșitul fiecărui capitol. A fost o muncă laborioasă, prezentând aproximativ 1 500 de întrebări. Consider că aceasta va contribui la o verificare mai bună a cunoștințelor cursanților, la un autocontrol al lor, la fel poate fi utilizat de profesori pentru lucrările de control. Nu am pretenția de a fi epuizat toate întrebările ce derivă din materialul prezentat, ele constituind doar un model și pentru alte întrebări ce se pot pune. La sfârșitul lucrării am prezentat răspunsurile corecte la chestionarul fiecărui capitol.

Lucrarea poate părea, la prima vedere, cam voluminoasă, însă spre deosebire de alte manuale de acest gen, am căutat nu să înșirăm unele date, ci să le și explicăm, fapt care contribuie în mare măsură la această extindere.

În prezentarea materialului din această carte, pe lângă o bibliografie vastă, am folosit experiența și colaborarea îndelungată cu personalul mediu, precum și experiența didactică atât din învățământul superior, cât și cea din ultimii șase ani, de predare la Școala sanitară postliceală „Carol Davila” din București.

Personalul mediu își aduce un aport prețios în îngrijirea bolnavilor. În mare măsură pregătirea preoperatorie și mai ales cea postoperatorie, evoluția favorabilă, se datorează muncii atente, neobosite, permanente și profesionalismului cadrelor medii.

Reforma sanitară trebuie să așeze asistenta medicală (nursa) la locul ce i se cuvine în angrenajul complex al asistenței medicale, așa cum am văzut în unele țări vest-europene. Câștigarea prestigiului, a valorificării maxime a potențialului său profesional nu se pot face decât printr-o instruire permanentă și prin ținerea la zi cu ultimele cuceriri ale științei medicale.

Cadrelor medii, cărora li se adresează această lucrare, vor începe sau vor continua activitatea în mileniul trei care presupune, pe lângă o instruire deosebită, și schimbarea vechii mentalități a unor cadre, așezând omul bolnav în centrul atenției și preocupării noastre. Aroganței nejustificate în fața bolnavului, trebuie să-i ia locul înțelegerea că noi existăm ca lucrători sanitari tocmai pentru a le asigura condițiile și îngrijirile necesare și, în limitele respectului reciproc, trebuie să înțelegem dictonul că „bolnavul nostru este stăpânul nostru” și nu invers.

În încheiere, țin să mulțumesc doamnei dr. Mioara Mincu, directoarea Școlii sanitare postliceale „Carol Davila” din București, care a avut inițiativa de a-mi încredința elaborarea acestei cărți, la fel colectivului Editurii Medicale pentru sprijinul acordat.

Mulțumesc dr. Victoria Voichiță, medic primar O.R.L., pentru colaborarea și scrierea celor două capitole ale acestei lucrări, la fel doamnei Cornelia Dragachiș, veche colaboratoare a mea, pentru dactilografierea cu grijă a acestei cărți.

Închin această carte memoriei celui care a fost dr. Mihai Mihăilescu și o dedic cadrelor medii de care m-am simțit legat în toată activitatea mea, precum și cursanților școlilor sanitare postliceale, cărora le doresc o însușire cât mai temeinică a cunoștințelor pentru a deveni asistente medicale cu înalte calități morale și profesionale, de care avem atâta nevoie.

Dr. SILVIAN DAȘCHIEVICI

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	3
<i>Prefață. Dr. Mioara Mincu</i>	9
<i>1. Noțiuni generale despre chirurgie</i>	15
<i>2. Organizarea, funcționarea și dotarea serviciilor de chirurgie</i>	20
2.1. Asistența chirurgicală ambulatorie	21
2.2. Asistența medicală în secția de chirurgie.....	22
<i>3. Dezinfecția, asepsia și antisepsia</i>	61
<i>4. Infecțiile chirurgicale acute</i>	97
4.1. Generalități	100
4.2. Modul de evoluție a infecției chirurgicale și modalități de autoapărare (autovindecare).....	102
4.3. Infecțiile acute chirurgicale localizate – forme clinice	105
4.4. Infecțiile piogene ale degetelor și mâinii	118
4.5. Infecțiile sistemice	123
<i>5. Tuberculoza chirurgicală</i>	139
<i>6. Anestezia</i>	158
6.1. Anestezia generală	161
6.2. Anestezia de conducere (regională)	178
6.3. Anestezia locală.....	182
<i>7. Intervențiile chirurgicale elementare</i>	190
7.1. Intervențiile comune diverselor specialități medicale	192
7.1.1. Injecțiile	192
7.1.2. Puncția	206
7.1.3. Sondajul	211
7.1.4. Tubajul	211
7.1.5. Aspirația gastrică	211
7.1.6. Clisma.....	211
7.2. Intervențiile chirurgicale specifice	212
7.2.1. Incizia	212
7.2.2. Sutura.....	215
7.2.3. Cauterizarea.....	217
7.2.4. Drenajul	220
<i>8. Hemoragia și hemostaza</i>	227
<i>9. Transfuzia de sânge</i>	252

10. Plăgile, pansamentele, bandajele	300
10.1. Plăgile	301
10.2. Pansamentele	309
10.3. Bandajele	313
11. Arsurile.....	325
12. Leziunile prin temperaturi scăzute	246
12.1. Degerăturile.....	346
12.2. Hipotermia.....	349
13. Traumatismele părților moi și ale oaselor	353
13.1. Leziuni traumatice închise ale pielii și părților moi	355
13.1.1. Contuzia.....	355
13.1.2. Traumatismele tendoanelor	359
13.1.3. Traumatismele vaselor	360
13.2. Leziuni traumatice ale oaselor	362
13.2.1. Entorsele.....	362
13.2.2. Luxațiile.....	364
13.2.3. Fracturile	368
14. Șocul.....	388
14.1. Etiopatogenia șocului.....	390
14.2. Clasificarea șocului.....	396
14.3. Simptomatologia stadiilor evolutive ale șocului	397
14.4. Tipuri de șoc	399
14.5. Tratatamentul șocului - principii și conduită.....	408
15. Tumorile	423
15.1. Clasificarea tumorilor	424
15.2. Tumorile benigne	427
15.3. Tumorile maligne	427
16. Primul ajutor în urgențele medico-chirurgicale. Resuscitarea cardio-respiratorie.....	441
16.1. Resuscitarea respiratorie	443
16.2. Resuscitarea cardiacă.....	453
17. Accidentele de circulație.....	469
18. Noțiuni de semiologie chirurgicală	485
18.1. Foaia de observație clinică chirurgicală	488
18.2. Evaluarea unor manifestări patologice	497
18.3. Examinarea unor tumefacții (tumori, hernie, eventrație, eviscerație).....	507
18.4. Examinarea unor leziuni (inflamație locală, entorsă, luxație, fracturi, plăgi).....	510
19. Îngrijirile preoperatorii	531
20. Complicațiile postoperatorii	578
21. Îngrijirile postoperatorii.....	613
21.1. Îngrijirea postoperatorie în salon (obișnuită).....	614
21.2. Îngrijirea postoperatorie în secția de terapie intensivă	619
21.3. Reechilibrarea hidroelectrolitică și nutritiv-energetică postoperatorie	620
22. Afecțiunile peretelui abdominal (hernii, eventrații, eviscerații)	641

23. <i>Conduită și tratament în abdomenul acut</i>	656
23.1. Abdomenul acut medical	658
23.2. Abdomenul acut chirurgical	662
23.2.1. Abdomenul acut chirurgical traumatic	662
23.2.2. Abdomenul acut chirurgical netraumatic.....	669
24. <i>Conduită și tratament în traumatisme</i>	725
24.1. Traumatisme cranio-cerebrale acute	727
24.2. Traumatisme maxilo-faciale	738
24.3. Traumatismele gâtului	742
24.4. Traumatismele vertebro-medulare	743
24.5. Traumatismele toracelui.....	749
24.6. Traumatismele abdomenului	756
24.7. Traumatismele membrelor	758
25. <i>Afecțiunile chirurgicale ale vaselor</i>	771
25.1. Patologia sistemului arterial	772
25.2. Patologia sistemului venos	781
26. <i>Afecțiunile chirurgicale uro-genitale</i>	793
27. <i>Afecțiunile chirurgicale ale glandei mamare</i>	843
27.1. Afecțiunile inflamatorii ale glandei mamare.....	844
27.2. Afecțiunile distrofice ale sânului	846
27.3. Tumorile glandei mamare	847
28. <i>Afecțiunile O.R.L. (Dr. Victoria Voichiță)</i>	856
29. <i>Afecțiunile oftalmologice</i>	885
30. <i>Afecțiunile dinților și ale gurii</i>	922
31. <i>Terapia cu laser (Dr. Victoria Voichiță)</i>	932
<i>Răspunsuri la chestionarele de la capitolele 1-31</i>	938
<i>Bibliografie</i>	943